

РЕШЕНИЕ

№ 5

гр. гр. Д., 05.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – Д. в публично заседание на тринадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Галатей Ханджиева Милева

Членове: Диана Г. Дякова
Галина Д. Жечева

при участието на секретаря Румяна Ив. Радева
като разглежда докладваното от Диана Г. Дякова Въззивно гражданско дело № 20233200500603 по описа за 2023 година
за да се произнесе съобрази следното:

Производството по делото е образувано по реда на глава XX от ГПК по жалба рег.№ 9598/31.05.2023 год. на М. А. К., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., *** срещу решение №398 /18.05.2023 год. по гр.д.№20223230100823 /2022 год. на Районен съд Д., с което е :

I./допуснато извършването на съдебна делба между М. А. К., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., ***, А. Т. А., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., *** и С. Т. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., ***, на следните недвижими имоти:

1. /нива с площ 18, 650 дка, съгласно ДДД, а по скица 18 651 кв.м., поземлен имот с КИ 53597.23.74 по КККР, одобрен със заповед РД – 18 – 232/18.08.2017 год. на ИД на АГКК, с трайно предназначение на територията: земеделска, начин на трайно ползване: нива, четвърта категория на земята находяща се в с. О., община Д.ка, местност „КА.а“, с номер по предходен план ***;

2./ лозе с площ от 1 дка, поземлен имот с идентификатор 53597.25.46 по КККР, одобрен със заповед РД – 18 – 232/18.08.2017 г. на ИД на АГКК, с трайно предназначение на територията: земеделска, начин на трайно ползване: лозе, четвърта категория на земята, с номер по предходен план ***;

3./ поземлен имот с идентификатор 53597.18.23 по КККР, одобрен със заповед РД – 18 – 232/18.08.2017 г. на ИД на АГКК, с площ съгласно ДДД 3 дка, а по скица 3001 кв.м., с трайно предназначение на територията: земеделска, начин на трайно ползване: лозе, трета категория на земята, находяща се в с. О., община Д.ка, местност „****“ с номер по предходен план ***;

4./ поземлен имот с идентификатор 53597.21.36 по КККР, одобрен със заповед РД – 18 – 232/18.08.2017 г. на ИД на АГКК, с площ съгласно ДДД 5, 006 дка, а по скица 5007 кв.м., с трайно предназначение на територията: земеделска, начин на трайно ползване: нива, четвърта категория на земята, находяща се в с. О., община Д.ка, местност „****“ с номер по предходен план ***,

при квоти – 2/4 идеални части за М. К., 1/4 идеална част за А. А. и 1/4 идеална част за С. Д.;

II. отхвърлен е предявения иск от М. А. К., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., ***, срещу А. Т. А., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., *** и С. Т. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., ***, с правно основание по чл. 30 от ЗН, за намаляване на дарствено разпореждане, извършено от наследодателката Й. М. Н. с договор за дарение, обективиран в нотариален акт № ***, дело № *** г., вписан във вх. рег. № ***, том XXV, дело № *** г. на Службата по вписвания гр. Д., до размера на запазената по закон част - 1/4 от наследството на Й. М. Н.;

III. отхвърлен е предявения иск от М. А. К., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., ***, срещу А. Т. А., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., *** и С. Т. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., ***, с правно основание по чл. 30 от ЗН, за намаляване на дарствено разпореждане, извършено от наследодателя А. Т. Н. с договор за дарение, обективиран в нотариален акт № ***, дело № 1362 от *** г., вписан във вх. рег. № ***, том XXV, дело № *** г. на Службата по вписвания гр. Д., до размера на запазената ѝ по закон част - 1/3 от наследството на А. Т. Н.;

IV. отхвърлен е предявения иск от М. А. К., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., ***, срещу А. Т. А., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., *** и С. Т. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. Д., *** за съдебна делба на жилище състоящо се от три стаи, едната устроена като дневна – столова, с кухненска ниша към нея, килер, с външна стълба за избата и тераса със ЗП 98, 15 кв.м.; Кухня със застроена площ от 16 кв.м. и Гараж на площ от 16, 50 кв.м., ведно с отстъпеното право на строеж върху общинско дворно място на площ от 740 кв.м., включено в парцел ***, имот с пл. № ***, целият с площ от 820 кв.м., разположен в кв. 26 по уличната и дворищна регулация на с. Д., Община Д.ка, утвърдена със заповед № 1143 от 05.12.01983 г.

В съдебното заседание от дата 25.10.2023 год., М. А. К. е оттеглила отчасти жалбата си срещу решението на ДРС по пункт I.1-4 , в която е допуснато извършването на съдебна делба на четири земеделски имота и производството по въззивната жалба е било прекратено.

Съделителят М. А. К. възразява срещу фактическите констатации и правни изводи на първоинстанционния съд относно валидността на договор за дарение , с който наследодателя А. Н. се е разпоредил с притежаван в режим на СИО имот в полза на своя внук, като е положил отпечатък от палец при липса на условията за това по чл. 579 от ГПК; начина на формиране и оценяване на наследствената маса и определяне размера на разполагаемата и запазената част , както и включването в нея на дарени приживе от Й. М. Н. земеделски имоти и на двете й деца, неналични към смъртта й, обусловили извода на съда ,че не е накърнена запазената й част .Настоява за отмяна на обжалвания съдебен акт и делбата на недвижимите имоти, предмет на дарственото разпореждане допусната при уважаване на възражението й за нищожност на договора за дарение, евентуално намаляване на извършените с него дарствени разпореждания.

Въззиваемите страни считат ,че решението не страда от сочените от въззивника пороци и настояват подадената неоснователна жалба да не бъде уважавана.

При данни ,че съдебният акт на първоинстанционния съд е бил връчен на въззивника на дата 26.05.2023 год., жалба рег.№ 9598/31.05.2023 год. е подадена в срока по чл.259 ал.1 от ГПК ,от активно легитимирана страна и носител на правото да предяви въззивна жалба против постановеното решение

,предвид разпоредените от последното негативно последици в правната му сфера чрез отхвърляне на исковите претенции и е процесуално допустима.

Обжалваното решение е постановено по заявена с искова молба рег.№ 4615/18.03.2022 год. от М. А. К., ЕГН *****, от гр. Д., ***, срещу А. Т. А., ЕГН *****, гр. Д., *** и С. Т. Д., ЕГН *****, от гр. Д., *** претенция за делба на имотите, останали в наследство на страните след смъртта на съпрузите Й. М. Н., починала на *** год. и А. Т. Н., починал на *** год. Изложени са твърдения ,че А. Т. Н. е притежавал четири земеделски имота: ниви и лозя в землището на с. О., общ. Д.ка ,а двамата съпрузи в режим на СИО селищен имот : дворно място и постройки в с. Д., общ. Д.ка ,който приживе на дата 02.12.2016 год. дарили на своя внук ответника А. А.. Извършеното дарение било недействително по причина, че дарителя А. Н. положил пръстов отпечатък вместо подпис , въпреки че бил грамотен, здрав физически и без недъзи, до смъртта си се обслужвал и хранел самостоятелно. Отразената в нотариалния акт причина-старост и треперене на ръката , която по изискване на закона следвало да е трайна не била налична , поради което полагането на отпечатък вместо подпис и изписване на трите имена нарушавало изискванията на чл. 579 ал.1 от ГПК и обуславяло недействителност на договора поради неспазване на предвидената в закона форма до размера на наследствената $\frac{1}{2}$ ид.ч. на ищцата.

С оглед на горното е отправено искане да бъде допусната съдебната делба на земеделските имоти между нея и ответниците А. Т. А. и С. Т. Д. ,при законоустановените квоти от по $\frac{1}{2}$ ид.ч. , $\frac{1}{4}$ ид.ч. и $\frac{1}{4}$ ид.ч. , а на селищния имот между нея и ответника А. Т. А. при квоти от по $\frac{1}{2}$ ид.ч. за всеки един от тях.

В случай , че сделката от 02.12.2016 год. била действителна и породила вещноправния си ефект, с извършването ѝ се накърнявала запазената ѝ част от наследството на родителите ѝ-съпрузите А. и Й. Н.а. Отправено е искане , извършеното от наследодателите ѝ дарение да бъде намалено до размера на запазената ѝ по закон $\frac{1}{3}$ ид. ч. и делбата на селищния имот допусната между нея и ответника А. Т. А. при квоти от $\frac{1}{3}$ ид.ч. за нея и $\frac{2}{3}$ ид. ч. за ответника.

С подаден в срока и по реда на чл.131 от ГПК отговор рег.№ 9102/21.05.2022 год. ответниците А. Т. А. и С. Т. Д. са заявили, че не

оспорват претенцията за делба на четирите земеделски имота. Оспорили са релевираното от ищцата преюдициално възражение за недействителност на договора за дарение. Посочили са ,че дарителят А. Н. трудно се е възстановил от претърпян през 2008-2009 год. инсулт, което и напредналата му възраст от *** ,съчетана със старческа немощ предизвиквали треперене на ръцете му и рефлектирали върху писмената му дейност ,като го лишавали от възможността да изписва трите си имена и полагане на подпис върху осем екземпляра от нотариален акт, респ. налична такава и в предходен на оспорената сделка момент-така пълномощно от дата 17.06.2016 год. Уникалността на дактилоскопните линии представлявали идентифициращ белег в много по-голяма степен от почерка и подписа, и след като липсвало оспорване ,че отпечатъка от палеца е положен именно от наследодателя, налично било безспорно волеизявление за настъпване последиците на разпореждането във форма, която законът приравнявал на нотариално удостоверена, т.е. дарения имот не бил съсобствен на страните по наследяване и следвало да бъде изключен от делбата. Оспорена е била и претенцията за намаляване на дарствените разпореждания, като е посочено ,че разрешаването на основателността е предпоставено от формиране и оценяване на масата по чл. 31 от ЗН ,към която следва да бъдат прибавено и още едно ,непосочено от ищцата дарение земеделски имоти в нейна полза от Й. М. Н.

Жалбата е неоснователна въз основа на фактически констатации и правни изводи както следва:

Страните по делото са наследници по закон от първа и втора степен на съпрузите Й. М. Н., починала на *** год. и А. Т. Н. ,починал на *** год. – така удостоверение изх. № АО-12-23/26.01.2022 год. на Кметството с. Д., Община Д.ка. Ищцата е дъщеря , а ответниците внуци ,деца на сина им Т. А. Т. , починал преди тях на дата *** год.

Не е спорно между страните ,че към датата на отриване на наследството на А. Т. Н. -*** год. ,същото е включвало земеделските имоти : 1. /нива с площ 18, 650 дка, съгласно ДДД, а по скица 18 651 кв.м., поземлен имот с КИ 53597.23.74 по КККР, одобрен със заповед РД – 18 – 232/18.08.2017 год. на ИД на АГКК, с трайно предназначение на територията: земеделска, начин на трайно ползване: нива, четвърта категория на земята находяща се в с. О., община Д.ка, местност „КА.а“, с номер по предходен план ***; 2./ лозе с

площ от 1 дка, поземлен имот с идентификатор 53597.25.46 по КККР, одобрен със заповед РД – 18 – 232/18.08.2017 г. на ИД на АГКК, с трайно предназначение на територията: земеделска, начин на трайно ползване: лозе, четвърта категория на земята, с номер по предходен план ***; 3./ поземлен имот с идентификатор 53597.18.23 по КККР, одобрен със заповед РД – 18 – 232/18.08.2017 г. на ИД на АГКК, с площ съгласно ДДД 3 дка, а по скица 3001 кв.м., с трайно предназначение на територията: земеделска, начин на трайно ползване: лозе, трета категория на земята, нахождаща се в с. О., община Д.ка, местност „***“ с номер по предходен план *** и 4./ поземлен имот с идентификатор 53597.21.36 по КККР, одобрен със заповед РД – 18 – 232/18.08.2017 г. на ИД на АГКК, с площ съгласно ДДД 5, 006 дка, а по скица 5007 кв.м., с трайно предназначение на територията: земеделска, начин на трайно ползване: нива, четвърта категория на земята, нахождаща се в с. О., община Д.ка, местност „***“ с номер по предходен план ***, станали обект на негово притежание по силата на договори за доброволна делба на наследствена земеделска земя ,вписани в Службата по вписванията –Д. под №№ *** год.;124 т. XIII, вх. рег.№ *** год. и ***,вх.рег.№ *** год.

Съобразно заключение рег.№ 7053/10.11.2023 год. на вещото лице Й. Б., изготвила назначената от въззивния съд съдебно-оценителна експертиза ,справедливата пазарна стойност на тези имоти към датата на откриване на наследството на А. Т. Н. -*** год. възлиза на сумата от 52 241.04 лв.

Не е спорно между страните ,че към датата на смъртта на Й. М. Н. -*** год. ,същата не е притежавала недвижими имоти.

С договор от дата 23.11.2001 год. ,сключен с нотариален акт № ***, дело № *** год. на нотариус с рег.№ *** на НК, вписан в Службата по вписванията Д. с вх. рег.№ *** дело № *** год., Й. М. Н. е дарила на своята дъщеря –ищцата М. А. К. 1./нива с площ 4 дка, представляваща имот № ***, нахождаща се в местност „КА.а“, с. Д., община Д.; 2./нива с площ 12. 999 дка, представляваща имот № ***, нахождаща се в землището на с. О., община Д.ка и 3./лозе с площ от 1 дка, представляващо имот № ***, нахождащо се в землището на с. О., община Д.ка. Дарителката си е запазила правото на пожизнено ползване върху прехвърлените имоти в смисъла на чл. 56 от ЗС. Общата площ на дарените имоти е в размер на 17.999 дка , а данъчните им оценки възлизат на 1 657.80 лв.

С договор от дата 23.11.2001 год., сключен с нотариален акт № ***, дело № *** год. на нотариус с рег.№ *** на НК, вписан в Службата по вписванията Д. с вх. рег.№ *** год. „АКТ № 138 т. XXIII дело № *** год., Й. М. Н. е дарила на своя син Т. А. Т. ,баща на ответниците А. Т. А. и С. Т. Д. 1./нива с площ 16 дка, представляваща имот № ***, находяща се в местност „КА.а“, с. Д., община Д. и 2./лозе с площ 1 дка, представляващо имот № ***, находящо се в землището на с. О., община Д.ка. Дарителката си е запазила правото на пожизнено ползване върху прехвърлените имоти в смисъла на чл. 56 от ЗС. Общата площ на дарените имоти е в размер на 17.000 дка ,а данъчните им оценки възлизат на 1 064.40 лв.

В заключение рег.№ 6515/10.04.2023 год. ,вещото лице Й. Б. Т. е определила справедливата пазарна стойност на имотите, дарени от Й. М. Н. на нейната дъщеря-ищцата М. А. К. към датата на подаряването 2001 год. като възлизаща на сумата от 1 644.51 лв. , а на имотите , дарени от Й. М. Н. на нейния син Т. А. Т. (баща на ответниците А. Т. А. и С. Т. Д.) като възлизаща на сумата от 1 607 лв., или общо на двамата 3 251.51 лв. Посочило е ,че стойностите на имотите към момента на отриване на наследството на Й. М. Н. -*** год. възлизат съответно : дарените на ищцата на сумата от 34 465 лв., а дарените на бащата на ответниците на сумата от 33 946 лв. , или общата стойност на подареното имущество е в размер на 68 411 лв.

С договор от дата 02.12.2016 год. ,сключен с нотариален акт № ***, дело № *** год. на нотариус с рег.№ *** на НК, вписан в Службата по вписванията Д. с вх. рег.№ 11200/*** год. „АКТ № 165 т. XX V дело № *** /*** , А. Т. Н. и Й. М. Н. са дарили на своя внук -ответника А. Т. А. : ЖИЛИЩЕ състоящо се от три стаи, едната устроена като дневна – столова, с кухненска ниша към нея, килер, с външна стълба за избата и тераса със застроена площ от 98 15 кв. м.; КУХНЯ със застроена площ от 16 кв. м. и ГАРАЖ на площ от 16. 50 кв. м., ведно с отстъпеното право на строеж върху общинско дворно място на площ от 740 кв. м., включено в парцел ***, имот с пл. № ***, целият с площ от 820 кв. м., разположен в кв. 26 по уличната и дворищна регулация на с. Д., община Д.ка, утвърдена със заповед № 1143 от 05.12.1983 год. На мястото за Дарител № 1 не са изписани трите имена на А. Т. Н. и от него не е положен подпис, а отпечатък от палец на дясната ръка, с отразяване от нотариуса ,че е по причина старост и треперене на ръцете.

А. Т. Н. е роден на дата *** год. и към датата на изповядване на сделката по нотариален ред е навършил ***.

По делото не са представени документи ,които да се изписани от него ръкописно,респ. такива с положен от него саморъчен подпис.

По причина “старост -упълномощителят/декларатора не може да пише,поради треперене на ръката“ ,засвидетелствана от нотариуса в даденото на ответника А. Т. пълномощно за разпореждане с всички имоти (зеделски и селищен- предмет на настоящото производство) с нотариални заверки рег.№№ 5979 и 5980 /17.06.2016 год. ,том 1,АКТ 139 на нотариуса с рег.№ *** на НК, както и в декларациите по чл.25 ал.8 от ЗННД и чл.264 ал.1 от ДОПК и двете от същата дата-17.06.2016 год. , наследодателят на страните А. Т. Н. е положил за упълномощител/декларатор вместо подпис - отпечатък от палец в присъствието на свидетелите Ж. И. И. ,от с. Д. и А. И. Н. от гр. Д. .Свидетелките са били предупредени за наказателната отговорност по чл. 290 от КТ и са дали обещание да потвърдят истината по това нотариално производство, а подписите им са били удостоверени от нотариуса с рег.№№ 5981 и 5982.

А. И. Н. е дъщеря на ищцата по делото и първа братовчедка на ответниците и е свидетелствала по делото,че баба й и дядо й са живели до смъртта си в къщата в с. Д., като ги посещавали на месец до смъртта на баба й , а след това на седмица-две. Дядо й А. Т. Н. се хранел сам с дясната си ръка, не разливал и не изтървал храна по масата, държал дистанционно за телевизор, сам сменял каналите , винаги държал в горния си джоб бонбони “кръц-кръц“ ,които сам отвивал от хартията с двете си ръце и си ги хапвал, бил грамотен ,вървял с бастун в дясната ръка. През 2009 год. претърпял инсулт и бил гледан при майка й и сестра й около 2 години, нямал физически поражения ,възстановил се напълно. След 2011 год. живеел в с.Д.. През 2016 год. бил в добро здраве ,никой не му помагал да се обслужва-да се облича или обува, сам се предвижвал до външната тоалетна. Заявила е ,че дядо й можел да пише, но до последно не го била виждала да го прави. Дала е уклончиви обяснения по повод ,дали дядо й е имал старчески тремор на ръцете: нямал тремор на ръцете и да е имал, не му пречел, старческите тремори не му пречели да яде и пие вода;не била медицинско лице и не можела да каже, треморите не били установени медицински и за да каже,че е

имало , щяла да излъже, не била виждала да потреперват ръцете му, под казаното ,че треморите не му пречели, имала пред вид ,че не му пречела възрастта.Тези й показания следва да бъдат преценени по реда на чл. 172 от ГПК ,като дадени от заинтересована от изхода по спора близка роднина на страна по делото и не следва да бъдат кредитирани,тъй като противоречат на засвидетелстваното от нея пред нотариус половин година преди оспореното дарение.

Показания като свидетел е дал и К. Б. Н.-съпруг на първата свидетелка,който е изнесъл данни към декември 2016 год. ,А. Н. е можел да се храни и пие водичка сам, сам да се обслужва ,да си закопчава ризите , да ходи до тоалетната,да борави с телефон и дистанционно за телевизор –виждал бил да го прави половин година преди да почине,да си развива от хартията бонбони“кръц-кръц“.През 2009 год. претърпял инсулт и бил гледан от ищцата две години в апартамента й , възстановил се напълно.

Н. С. К. , приятел на ответника А. А. негов съсед в с.Д. през една ограда е свидетелствал, че в края на живота си А. Н. е вършел трудно почти всичко и състоянието му било по зле от това на дядото на свидетеля,който бил на същата възраст.Споделял с бабата на свидетеля, че се чувства като в затвор в собственото си тяло,което не го слушало.Ръцете на А. Н. не само треперели , но били и малко сгънати. От показанията на свидетеля и приложени справки се установява , че свидетелят е напускал пределите на Република България за продължителни периоди от време От 2012 год. е сменил и настоящия си адрес, който от този момент не е в с. Д.. Освен това през по-голямата част от деня е ангажиран извън с. Д., в с. Б., където се намира неговата ферма.

Свидетелката Н. Г. М. ,живуща през две къщи от тази,предмет на договора за дарение е дала показания,че А. Н. не е имал проблем с ръцете,имал проблем с единия крак ,който заметял , бил прекарал инсулт,от който се възстановил.Бил грамотен ,свидетелката не била забелязала да му треперят ръцете по време на храна.

Всички свидетели са дали показания ,че А. Н. е бил грамотен човек, но нито един от тях не е свидетелствал, че в последната година от живота му са го виждали да използва уменията си да пише ,като изпълнява ръкописен текст, респ. полага саморъчен подпис. Изнасяли са данни ,че е бил възрастен човек, прекарал тежко заболяване, но в състояние да се справя с други

дейности ,налагащи боравене с ръце-хранене, обличане, ползване на телефон и дистанционно за телевизор. Извършването на дейностите по изпълняване на ръкописен текст и подпис и извършването на ежедневните обичайните дейности изискват различни двигателни умения, различна хватателна способност на ръката и прецизност на движенията ѝ . Писането изисква правилна зрително-моторна координация и е финно умение. Справянето с определени дейности от наследодателя ,изискващи ръчни умения , не обуславя извод, че поради напредналата му възраст не са били нарушени писмовните му умения. По делото не е установено да е имало медицински пречки , А. Н. да изпълнява ръкописен текст и да се подписва, но е установена невъзможността на лицето да извършва и координира движенията на ръката си при изпълняване на ръкописен текст поради сенилен (старчески тремор), двукратно констатирана от нотариус по време на заверка на пълномощно от дата 17.06.2016 год. ,вкл. в присъствието на свидетели ,приподписали документа .Правната валидност на пълномощното се оспорва от ищцата,но в случая не тя е от значение, а дали А. Н. е бил в състояние да изпълнява ръкописен текст и да се подписва.

Правилото на чл. 579 ал. 2 ГПК постановява ,когато някое от участващите в нотариалното производство лица не може да се подпише поради неграмотност или недъгавост да се приложи чл. 189 ал. 1 ГПК,изискващ документът да носи отпечатък от десния палец вместо подпис. Полагането на отпечатък от десния палец е алтернатива на невъзможността да се положи подпис поради недъгавост, дължаща се на слабост ,неспособност, несръчност, неумелост, които да са резултат на увреждане на здравето , свързано с невъзможност да се положи подпис изобщо, или да се положи идентифицируем такъв. В този случай като израз на волеизявление, законодателят е предвидил потвърждението на изразената воля да стане с отпечатък от десния палец, тъй като дактилоскопските линии са уникални и правят всеки пръстов отпечатък строго индивидуален като представляват идентифициращ белег в много по-висока степен от идентифициращите белези на почерка и подписа . В нотариалното производство преценката за точното прилагане на процесуалния закон принадлежи на нотариуса, който извършва заверката лично и непосредствено и с оглед направените и потвърдени пред него изявления, преценява необходимостта от прилагането на алтернативно предвидения в императивните законови норми вариант за

подписване, чрез поставяне на отпечатък от десен палец. Когато нотариусът, при извършване на нотариалното удостоверяване, констатира неграмотност или недъгавост на страна по договора, тя трябва да положи отпечатък от палеца, защото законът изисква този начин на удостоверяване на авторството на документа, като в компетентност на нотариуса е спазването на процесуалните норми, в които са разписани правилата за отделните видове нотариални удостоверявания. Прилагането на процедурата по чл. 579 ал. 2 във връзка с чл. 189 ГПК не е обусловено от провеждане на доказване, обуславящо извода на нотариуса, че лицето не е в състояние да положи подписа си, а е необходимо и достатъчно, както е указано в самия закон, че "отпечатъкът от десния палец не може да бъде сложен", което се установява от изявлението на лицето, доколкото заверяваният документ отразява свободно формираната му воля, а обвързващата съда формална и материална доказателствена сила на нотариалното удостоверяване не е опровергана с оглед събраните по делото свидетелски показания -така определение № 32 /17.01.2018 год. по гр.д.№2760/2017 год. на ВКС, II г.о.,съдържащо анализ на трайната практика на съдебните актове на ВКС по посочените въпроси.

В конкретния случай, именно пред нотариуса е заявена невъзможността за полагане на подпис поради старост и треперене на ръцете, като това заявяване е потвърдено и от самото полагане на заместващия подписа отпечатък от палеца на наследодателя на страните А. Н., още повече, че пред същия нотариус е установено, че дарителят и друг път е използвал заместващото подписа полагане на отпечатък от десния палец.

Както полагането на ръкописен подпис, така и полагането на пръстов отпечатък е съзнателно действие на страната и когато е извършено пред нотариуса, сочи на безспорно и безпорочно волеизявление за настъпване на посочените в документа правни последици. Щом лицето само е положило отпечатък от палеца си пред нотариуса, следва да се приеме, че волеизявлението му е осъществено във форма, която законът приравнява на нотариално удостоверена, т. е. дарствената сделка е валидна и е произвела вещнопрехвърлителното си действие.

Съобразно заключение рег.№ 20792/28.11.2022 год. на вещото лице Й. Б., изготвила назначената от първоинстанционния съд съдебно-оценителна експертиза и дадените от него пояснения при повторното му изслушване от

въззивния съд в съдебното заседание от дата 30.10.2023 год. справедливата пазарна стойност на имота към датите на подаряването -02.12. 2016 год. и откриване на наследствата -*** год. и *** год. възлиза на сумата от 35 234 лв. Изминалия минимален период от време от осъществяването на сделката и до откриване на двете наследства и обстоятелството ,че пазара на имоти в селата не е активен и динамичен , обуславят според вещото лице идентичен размер на оценката на имотите към посочените моменти.

Правото на възстановяване на запазена част, накърнена чрез завещателни или дарствени разпореждания, е самостоятелно субективно потестативно право, което има имуществен характер. Самата запазена, респективно разполагаема част не съставляват дял в натура от наследството, макар Закона за наследството при регламентацията им (чл. 28 и чл. 29) да употребява изразите "част от наследството" и "част от имуществото на наследодателя. Начина на определяне на размера на запазената част съгласно чл. 31 от ЗН налага извода, че запазената част е цифрова величина, дроб от една стойност, която се изчислява чрез извършване на регламентираните в закона действия. Изчисляване на размера на запазената и разполагаемата част в случаите на завет или дарение се извършва чрез регламентираните в чл. 31 ЗН действия за определяне размера на наследствената маса (наследството такова,каквито било в деня на смъртта на наследодателя,ако последният не беше направил безвъзмездни разпореждания),в която се остойностяват всички парично оценени активи на наследодателя по цени към момента на откриване на наследството, изваждат се задълженията му, за да се определи чистия актив и мислено се прибавя стойността на извършените безвъзмездни разпореждания - завети и дарения. От така получената цифрова стойност (наследствена маса) се определя стойността на разполагаемата и запазената част по правилата на чл. 28 и 29 ЗН и съобразно броя на наследниците със запазена част. Преценява се дали наследникът със запазена част може да получи от останалия в наследството чист актив (без заветите и даренията) имущество на стойност съответстваща на стойността на запазената му част. Ако това имущество е на по-малка стойност, то е налице накърнение на запазената част, която подлежи на възстановяване.

Когато наследодателят остави низходящи, родители или съпруг, той не може със завещателни разпореждания или чрез дарение да накърнява онова, което съставлява тяхна запазена част от наследството.Частта от наследството

вън от запазената част е разполагаемата част на наследодателя-така чл.28 от ЗН. По правилата на чл.29 от ЗН ,когато наследодателят е оставил низходящи и съпруг, запазената част на съпруга е равна на запазената част на всяко дете. В тия случаи разполагаемата част при две деца (низходящи от тях) е равна на $\frac{1}{4}$, т.е. запазените части на съпруга и на двете деца (низходящи от тях) са в обем от по $\frac{1}{4}$ за всеки от посочените наследници. Запазената част на низходящи , когато наследодателят не е оставил съпруг, при две деца или низходящи от тях е в размер на $\frac{2}{3}$ от имуществото на наследодателя,т.е. разполагаемата част и запазените части на всяко от децата са в размер на по $\frac{1}{3}$.

При съобразяване на горното, разполагаемата част на наследодателя на страните Й. М. Н. е в размер на $\frac{1}{4}$, в този размер са и запазените части на съпруга й А. Т. Н., на дъщеря й М. А. К. ,както и общо за ответниците А. Т. А. и С. Т. Д.,низходящи на сина на наследодателката Т. А. Т.,починал преди нея. Разполагаемата част на наследодателя на страните А. Т. Н. е в размер на $\frac{1}{3}$, както и този е размера на запазените части на дъщеря му М. А. К. ,както и общо за ответниците А. Т. А. и С. Т. Д.,низходящи на сина на наследодателя Т. А. Т.,починал преди него.

Установява се по делото ,че към датата на отриване на наследството на Й. М. Н. -*** год. , същата не е притежавала недвижими имоти.

Стойността на дарения селищен имот от съпрузите Й. и А. Н.и на техния внук-ответника А. Т. А. възлиза на сумата от 35 234 лв. , не е спорно, че същият е бил притежаван от тях в режим на СИО при равни квоти , т.е. стойността на припадащата се на наследодателя Й. Н.а $\frac{1}{2}$ част възлиза на сумата от **17 617 лв.**

Стойността на дарените Й. М. Н. на нейната дъщеря-ищцата М. А. К. и на нейния син- Т. А. Т. (баща на ответниците А. Т. А. и С. Т. Д.), с два договора дата 23.11.2001 год. земеделски имоти : нива с площ 4 дка, нива с площ 12. 999 дка,лозе с площ от 1 дка, нива с площ 16 дка и лозе с площ 1 дка , са оценени на обща стойност в размер от **68 411 лв.** към датата на отриване на наследството,съответно : тези на ищцата на сумата от **34 465 лв.**,а на бащата на ответниците на сумата от 33 946 лв.

Й. М. Н. се е разпоредила приживе с цялото притежавано от нея недвижимо имущество,чиято стойност към дата *** год. е в размер на **86 028**

лв. (17 617 лв. +68 411 лв. =86 028 лв.).Тази цифрова величина е и стойността на масата по чл.31 от ЗН и въз основа нея стойността на запазената 1/ 4 част на ищцата следва да бъде определена като възлизаща на **21 507 лв.** Съгласно разпоредбата на чл. 30 ал.1 от ЗН, наследник с право на запазена част, който не може да получи пълния размер на тази част поради завещания или дарения, може да иска намалението им до размера, необходим за допълване на неговата запазена част, след като прихване направените в негова полза завети и дарения с изключение на обичайните дарове.В наследство от Й. М. Н. не са останали свободни имуществва,но при преценка накърнена ли е запазената част на ищцата с дарението на нейния внук-ответника А. Т. А. от дата 02.12.2016 год. ,следва от цифровата стойност на запазената част на М. А. К. да се извадят (прихванат) направените в нейна полза дарения на три земеделски имота:две ниви и едно лозе на обща стойност от **34 465 лв.** След като ищцата е получила по дарение от наследодателя Й. Н.а недвижимо имущество на стойност ,която е по-голяма от стойността на запазената й част, последната не е накърнена и дарението по договора от 02.12.2016 год. , документиран в нотариален акт № ***, дело № *** год., вписан във вх. рег. № 11200 от *** год. с акт № ***, дело № *** год. на Службата по вписвания гр. Д. не подлежи на намаление,т.е. искът по чл.30 от ЗН следва да бъде отхвърлен.

Установява се по делото ,че към датата на откриване на наследството на А. Т. Н. -*** год. ,то е включвало 4 земеделски имота : нива с площ 18. 650 дка,нива с площ от 5.006 дка, лозе с площ от 1 дка и лозе с площ от 3 дка“, които имоти съставляват чистия актив на наследството с пазарна стойност към този момент в размер на сумата от **52 241.04 лв.**

По правилата на чл. 5 ал.1 и чл.10 ал.1 от ЗН, припадащата се на ищцата част от наследството му е в размер на 1/2 ,т.е. от чистия актив на наследството същата ще получи имущество на стойност в размер на **26 120.52 лв.**

Стойността на дарения селищен имот от съпрузите Й. и А. Н.и на техния внук-ответника А. Т. А. възлиза на сумата от 35 234 лв. , не е спорно, че същият е бил притежава от тях в режим на СИО при равни квоти , т.е. стойността на припадащата се на наследодателя А. Н. 1/ 2 част възлиза на сумата от **17 617 лв.**Стойността на наследствената маса по чл. 31 от ЗН като

цифрова величина възлиза на сумата от **69 858.04 лв.** (52 241.04 лв.+ 17 617 лв.= 69 858.04 лв.) и въз основа на нея стойността на запазената 1/3 част на ищцата ,следва да бъде определена на сумата от **23 286 лв.**

След като по реда на чл.31 е определена стойността на наследствената маса на А. Т. Н. и от нея определена и каква е паричната стойност, която наследникът М. А. К., трябва да получи като запазена част от наследството- 23 286 лв.,а в наследството има свободни имоти , от които тя ще получи имущество на стойност 26 120.52 лв., стойността на имуществото от чистия актив,което ще получи е по-висока от стойността на запазената й част.Не е налице накърняване на запазената й част и дарението по договора от 02.12.2016 год. , документиран в нотариален акт № ***, дело № *** год., вписан във вх. рег. № 11200 от *** год. с акт № ***, дело № *** год. на Службата по вписвания гр. Д. не подлежи на намаление.

Неоснователността на предявените от ищцата възражение и искове за недействителност на извършено от наследодателите на страните дарствено разпореждане ,респ. за намаляване на дарственото разпореждане с цел възстановяване на запазените й части от наследствата ,обуславя неоснователността и на иска за делба на селищния имот,предмет на дарственото разпореждане.

Този извод обжалваното решение съдържа ,поради което и на основание чл. 271 ал.1 от ГПК следва да бъде потвърдено от въззивния съд.На страните не се присъждат разноски-такива на въззивника не се следват ,поради неоснователността на жалбата му , а въззиваемите страни не претендират такива.

По изложените съображения,съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №398 /18.05.2023 год. по гр.д.№20223230100823 /2022 год. на Районен съд Д. в частта, в която са отхвърлени предявените от М. А. К., ЕГН *****, от гр. Д., ***, срещу А. Т. А., ЕГН *****, от гр. Д.,*** и С. Т. Д., ЕГН *****, от гр. Д., *** искове с правно основание по чл. 30 от ЗН, за намаляване на дарствено разпореждане, извършено съвместно от наследодателите Й. М. Н. и А. Т. Н. с договор за дарение, обективиран в нотариален акт № ***, дело № *** год., вписан във

вх. рег. № 11200 от *** год. с акт № ***, дело № *** год. на Службата по вписвания гр. Д., до размера на запазените ѝ по закон части, съответно 1/4 от наследството на Й. М. Н. и 1/3 от наследството на А. Т. Н. и за съдебна делба на Жилище състоящо се от три стаи, едната устроена като дневна – столова, с кухненска ниша към нея, килер, с външна стълба за избата и тераса със ЗП 98, 15 кв.м.; Кухня със застроена площ от 16 кв.м. и Гараж на площ от 16, 50 кв.м., ведно с отстъпеното право на строеж върху общинско дворно място на площ от 740 кв.м., включено в парцел ***, имот с пл. № ***, целият с площ от 820 кв.м., разположен в кв. 26 по уличната и дворищна регулация на с. Д., Община Д.ка, утвърдена със заповед № 1143 от 05.12.1983 год.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС при условията на чл. 280 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____